

EFICIENTIZAREA CALITĂȚII RELAȚIEI ÎN CADRUL FAMILIEI RECONSTITUITE

*Olga RAILEANU, dr., conf. univ.,
Științe ale Educației și Management,
Universitatea Pedagogică
de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*

CZU: 316.356.2

Rezumat: Autorul și-a propus să prezinte principalele aspecte privind exercitarea rolurilor și eficientizarea relației în cadrul familiei reconstituite. În special, este oferit un model familial al cărui frecvență crește în contemporanietate. Autorul analizează dificultățile de adaptare familială pe care le întâmpină membrii familiei reconstituite. Este necesară cunoașterea particularităților familiei reconstituite, precum și înțelegerea dificultăților pe care le întâmpină fiecare membru din cadrul acestui tip de familie foarte vulnerabil din punct de vedere psihologic, moral și social.

Cuvinte-cheie: familie, familie reconstituită, roluri familiale, familie de origine, parteneri.

Abstract: The article aims to present the main aspects regarding the exercise of roles and the efficiency of the relationship within the reconstituted family. Moreover, a family model whose frequency is increasing nowadays. The study analyzes the difficulties of family adaptation encountered both by the members of the reconstituted family and by the other members of the family group. It is necessary to know the peculiarities of the reconstituted family, as well as to understand the difficulties encountered by each member of this type of family, so vulnerable.

Keywords: family, reconstituted family, family roles, family of origin, partners.

Astăzi, lumea se mișcă într-un ritm accelerat, urmând o multitudine de direcții și vectori de diferite categorii, generalizat,

am menționa că evenimentele socioculturale, politice și economice, mai frecvent, au o esență și impact negativ. Acestea se precipită și se bulversează, iar vulnerabilitatea omului, nesiguranța lui de la o zi la alta crește, bineînțeles că aceasta provoacă efecte negative și asupra vieții de familie. Cu alte cuvinte, tocmai societatea îl determină pe individ să pună accent mai întâi pe el însuși și apoi pe familie. Datorită acestei necesități a individului de a-și satisface propriile nevoi, denaturând deseori comunicarea, relaționarea și climatul psihologic al familiei, persoanele imature, nepregătite pentru viața familială ajung frecvent la divorț, certă fiind rata destul de mare a acestora în actualitate.

În acest context, amintim că în societate și cultura noastră important este statutul persoanei mature, iar aceasta, după cum știm, se cuvine să fie căsătorită. Totodată, fiecare om simte necesitatea de a aparține unui grup social. În esență, astăzi căsătoria și recăsătoria este rezultatul unei alegeri individuale, care aduce cu sine un nou statut, acela de soț sau soție, inclusiv, de părinte, în cazul familiei constituite după recăsătorie, în care unul dintre soți are 1-2 copii. Evident că dobândirea statutului de familist în familia reconstituită presupune eforturi personale mai mari decât în căsătoria obișnuită.

Deseori partenerii nu sunt conștienți că eșecul căsătoriei anterioare se datorează pregătirii insuficiente pentru rolurile de soț, soție, părinte, noră, ginere etc. Eșecul poate apărea din absența pregătirii pentru un anumit rol social și familial, ce nu corespunde așteptărilor partenerului ales sau a rudelor acestuia; nu au fost realizate analizele de rigoare a greșelilor comise în familia de origine, nu au fost consultați specialiștii din domeniile respective; a fost o decizie nechibzuită, pripită, nu s-a ținut cont de particularitățile individual-tipologice și de vârstă; de condiția economic, socioculturală și morală a celor care au decis să creeze familie etc.

Recăsătoria oferă o sursă alternativă de regăsire a identității sale și a poziției sociale, în mod special pentru femei. Deseori cognițiile, atitudinile și convingerile noastre față de rolul de soț, soție sau părinte în familia reconstituită sunt depășite de schimbările care parvin odată cu crearea noii familii. Pentru a înțelege clar ce este o *familie reconstituită* și ce implică statutul persoanei recăsătorite, vom analiza câteva definiții ale acestui concept, urmărind viziunile mai unor cercetatori consacrați.

Astfel, Mitrofan I. și N. Mitrofan [6] definesc drept recăsătorită persoana ce se căsătorește din nou, după ce căsătoria anterioară a încetat, a fost anulată, adică desfăcută prin divorț. Indiferent care a fost forma juridică de încetare a căsătoriei, persoana recăsătorită a mai deținut, anterior noii căsătorii, cel puțin o dată statutul de căsătorit, ceea ce înseamnă că este în posesia unei experiențe mai mari sau mai mici privind viața conjugală și familială. Calitatea acestei experiențe va influența în mai mare măsură funcționalitatea noului cuplu conjugal. Astfel, pot exista mai multe situații, noi însă vom specifica cele mai importante:

- ❖ *persoana recasătorită poate proveni dintr-o căsătorie anterioară echilibrată, armonioasă, funcțională, dar care a încetat prin moartea partenerului;*
- ❖ *persoana recasătorită poate proveni dintr-o căsătorie anterioară disfuncțională, desfăcută oficial prin divorț (din vina sa, a partenerului sau a ambilor parteneri).*

Evident că aceste situații pot fi valabile și pentru partenerul persoanei recasatorite. De asemenea, persoana recăsătorită poate avea ca partener conjugal o persoană care nu a mai fost casatorită anterior. Experiența matrimonială anterioară, pozitivă sau negativă, își pune serios amprenta asupra procesului de adaptare și de integrare în noua diadă conjugală. Spre deosebire de casatoria pentru prima dată, persoana recăsătorită intră în noua căsătorie cu un ansamblu de așteptări și de expectații, aspirații în legătură cu

rolul conjugal-parental al partenerului, influențat, conștient sau inconștient, de modelul oferit de către partenerul conjugal [6].

Unii oameni se recăsătoresc curând după divorț; sunt frecvente situațiile în care relația cu noul (noua) partener(ă) a existat încă din perioada declinului cuplului conjugal sau chiar a fost o cauză principială a divorțului. Acest interval relativ scurt îi împiedică să-și ordoneze gândurile, să conștientizeze conduitele, să-și exprime regretul după divorț. Primul regret se referă la copii; mulți dintre aceștia nu renunță la speranța că părinții lor vor fi din nou împreună până când unul dintre ei se recăsătorește și abia atunci încep să accepte dizolvarea familiei lor.

Mulți adulți așteaptă momentul în care copiii vor înțelege sensul recăsătoriei, în timp ce alții refuză să recunoască faptul că acest eveniment poate cauza copiilor probleme emoționale și relaționale sau chiar poate duce la respingerea părintelui vitreg.

Relațiile cuplului recăsătorit cu foștii parteneri sunt foarte importante pentru evoluția familiei reconstituite, influențând climatul psihoafectiv din acest microgrup. Se constată o varietate de tipuri de relații între aceștia, dintre care: ruperea definitivă sau pentru un interval foarte mare de timp a legăturii dintre cuplul recăsătorit și foștii parteneri; indiferența față de viața ulterioară a fiecăruia; promovarea unor relații bazate pe respect reciproc, civilizate, de colaborare, mai ales în privința aspectelor legate de copii; relații tensionate, conflictuale, marcate chiar de violențe. Consider că felul în care a decurs divorțul este determinant pentru specificul acestor raporturi și, în sens invers, relațiile cu foștii parteneri spun multe despre divorț. Se pledează pentru menținerea legăturii cu foștii parteneri dacă există copii din mariajul anterior; pe de altă parte, continuarea relației cu fostul partener o poate influența pe cea prezentă, generând gelozii, complexe de vinovăție pentru eșecul fostului mariaj, accentuarea efectelor divorțului asupra copiilor etc. Este considerată o greșeală compararea

(inevitabilă și permanentă) celor doi parteneri (fostul și actualul) în toate privințele; evaluarea noului partener se realizează deci prin comparație [1; 6].

Noul partener conjugal este "comparat" frecvent cu modelul oferit de partenerul din căsătoria anterioară, și diferențele constatate, pozitive sau negative, se constituie în factori reglatori ai conduitei conjugale. Această situație este oarecum inerentă, mai ales la începutul noii căsătorii. Pe măsura derularii vieții conjugale a persoanei recăsătorite, se conturează tot mai mult tendința sa centripetă, fie tendința sa centrifugă în raport cu cuplul.

Dacă noua diadă conjugală a persoanei recăsătorite se înscrie pe o traiectorie funcțională, caracterizată printr-un indice ridicat de coeziune, adaptabilitate, intercunoaștere și interpatrunderă psihologică, apelul la vechiul model de conduită conjugală al fostului său partener se reduce până la dispariție totală. În caz invers, de avansare a diadei pe o traiectorie disfuncțională se întră într-un fel de cerc vicios, presărat frecvent cu neînțelegeri și conflicte: apelul la vechiul model conjugal accentuează disfuncționalitățile conjugale, iar disfuncționalitățile îl determină pe cel recăsătorit să revină mereu cu regrete și reproșuri, la vechiul model conjugal [10].

Mitrofan I. și C. Ciupercă definesc familiile reconstituite ca modele de conviețuire în care pertenerii au mai fost căsătoriți și au descendenți din mariajele anterioare. Cuplul reconstituit reunește, astfel, copiii din mai multe uniuni familiale, la acestia adaugându-se, deseori, proprii descendenți. În același cadru de idei se află și concepția Mariei Voinea, care definește familiile reconstituite ca fiind "comasate", în care indivizii au mai fost căsătoriți și cuplul actual format reunește copii din mai multe uniuni familiale și realizează propria descendentă. Problemele pe care le ridică aceste cupluri sunt complexe și dificile, vizând latura economică a vieții de familie, relațiile intrafamiliale,

solidaritatea și unitatea cuplului, îngrijirea și educarea copiilor naturali și vitregi [6].

E. Stanciulescu definește familia reconstituită ca tip de familie în care cel puțin unul dintre parteneri a mai fost căsătorit, fiind în momentul căsătoriei, divorțat sau văduv. Pe de altă parte, Irene They considera că termenul de familie reconstituită conține o ambiguitate, rezultată din statutul ambiguu pe care îl rezervă acestor familii reprezentările sociale: pe de o parte, cei recăsătoriți sunt stigmatizați în calitate de subiecți ai unui divorț anterior, pe de alta, ei sunt apreciați pentru faptul de a fi optat, totuși, pentru forma "normală" de viață, care este familia conjugală [8].

Totodată, familia reconstituită, în viziunea cercetătoarei autohtone Larisa Cuznețov, se mai poate caracteriza (ca și orice alt tip de familie) în funcție de modelul relațional, după cum urmează:

- familie tradiționalist-rigoristă – acest tip de familie se caracterizează prin conducerea deplină a acesteia de către așa numitul cap al familiei, copiii sunt supuși necondiționat părinților iar tradițiile și obiceiurile populare sunt respectate cu strictețe.
- familie tradiționalist-persuasivă – un tip de familie bazată pe relații ierarhice tradiționale, însă în care predomină relații negociatoare.
- familie modernist-rigoristă – caracterizată prin valorificarea atât a adulților, cât și a copiilor.

Cu toate că în acest tip de familie persistă o structură ierarhică, copiii participă activ la viața de familie și la luarea deciziilor.

- familie modernist-persuasivă – caracteristic acestui tip de familie sunt relațiile armonioase, calde, afectuoase. Acest tip de familie este axat pe relații și comportamente libere și negociatoare.

În funcție de stilul și climatul educativ deosebim:

- familie de tip empatic, în care predomină un climat favorabil, pozitiv. Este un tip de familie ce se caracterizează prin empatie, susținere reciprocă și colaborare. Membrii acesteia sunt interesați de pregătirea copilului pentru viața de familie.
- familie de tip coercitiv – caracteristică printr-o disciplină absolută, control și pedepse fizice.
- familie de tip vulcanic/conflictuos – tip de familie caracterizat prin certuri, conflicte și rezolvare de probleme prin agresivitate. Membrii acestui tip de familie sunt persoane dezechilibrate și tensionate.
- familie de tip echilibrat/pașnică – acestui tip de familie îi sunt caracteristice relațiile de viață armonioase, rezolvarea constructivă a conflictelor, respectarea reciprocă a drepturilor, stil educativ calm [3, p. 68-72].

J. M. Gottman consideră că recăsătoria creează o familie reconstituită sau combinată formată din doi părinți, din care cel puțin unul aduce în această unitate familială nouă unul sau mai mulți copii dintr-o căsătorie anterioară. Relațiile interpersonale în aceste familii sunt extrem de complexe, iar acordul social asupra rolurilor și îndatoririlor familiale adecvate este minim. Se ridică întrebări complexe asupra acestei familii în legătură cu probleme ca: cine este responsabil față de cine asigură disciplina, cine asigură educația, care sunt îndatoririle părintelui biologic căruia i s-a luat copilul, ce autoritate exercită acesta, etc. [4].

Asadar, cercetatorii [3; 4; 5; 6] numesc familii reorganizate/reconstituite fie configurațiile alcătuite din doi parteneri divorțați sau văduvi, fără copii, fie acelea în care unul dintre parteneri are descendenți din mariajele anterioare, fie acelea în care doar un partener a mai cunoscut experiența unei relații legal constituite. Există destule cazuri când o persoană își reface viața chiar de

mai multe ori, în cadrul mai multor configurații reorganizate. Din perspectiva funcțională, cele două tipuri de familie au atât puncte comune cât și puncte distincte. Ele sunt identice, dacă avem în vedere funcția de socializare, cea de adaptabilitate, coeziune și cea sexuală. Elementele divergente apar în cadrul funcției economice și celei de reproducere. Funcția economică apare mai apropiată de cea caracteristică modelului de referință ales (familia nucleară) și tocmai de aceea am căutat s-o diferențiem de cea specifică familiei reconstituite (ce se confruntă cu greutăți mai mari, dat fiind numărul mai mare de membrii ce o alcătuiesc). În ceea ce privește funcția reproductivă, putem realiza o interesantă analogie.

Familia reorganizată își poate pune problema propriilor descendenți mult mai ușor decât familiile reconstituite, mai ales în condițiile în care pertenerii nu au copii din mariajele anterioare, sau atunci când unul dintre ei, de obicei femeia, se află la prima căsătorie. Ca atare, funcția reproductivă e mai apropiată de cea a familiei nucleare, lucru care nu se întâmplă la familiile reconstituite, obligate s-o minimizeze sau chiar s-o ignore.

Problemele familiei reconstituite țin de specificul relației dintre sistemul familial structurat după recăsătorie, de riscul repetării anumitor erori din mariajele anterioare și de relațiile cu ex-consorții. Aceștia din urmă rămân de cele mai multe ori în relații bune cu copiii lor. Deseori, părinții vitregi au un comportament neadecvat față de copiii vitregi, mai ales dacă sunt afectați de relațiile acestora cu părinții naturali. Pe de altă parte, recăsătorindu-se, părinții creează câteva probleme reale cum ar fi următoarele:

- copilul se confruntă cu situația de a-și împărți afectivitatea părinților cu noul soț al acestuia. Problema poate fi în special dificilă pentru băieții care au o atitudine înalt posesivă și protectoare față de mama lor divorțată sau recăsătorită;

- copilul se poate teme de modificarea regulilor din noua familie ceea ce după instalarea divorțului este o așteptare și o idee realistă;
- copilul poate resimți din partea părinților vitregi, asemănător sau diferit, modul de disciplinare în comportamente, moduri de a face și gândi, cu care s-a deprins sau care erau tolerate de părinții naturali;
- copilul se poate învinovăți dacă se simte atras sau iubește părinții vitregi, deoarece s-ar simți simultan nelocal față de părintele vitreg;
- copilul trebuie să renunțe la visul său de a-și revedea părinții împreună și aceasta nu-i ușor de făcut. În consecință el poate avea tendința să-și crească ostilitatea față de părinții vitregi [9].

În continuare, vom menționa cele mai frecvente domenii care declanșează în majoritatea cazurilor conflicte în cadrul familiei la general, și a familiei reconstituite, în special. Acestea le vom detalia, pentru a conștientiza ce strategii și comportamente se pot aplica paratererii conjugali pentru eficientizarea relațiilor în familia reconstituită:

Lipsa de comunicare. Comunicarea este vitală în viața unui cuplu iar atunci când aceasta lipsește sau se realizează în mod eronat, cuplul respectiv are de suferit consecințe majore. Importanța unei bune comunicări este de necontestat „comunicarea bazată pe respectul pentru adevăr, considerația pentru celălalt și disponibilitatea de a împărtăși percepții, idei, trăiri sau dorințe personale este esențială pentru o uniune armonioasă și durabilă, autentică. Comunicarea înseamnă mult mai mult decât transferul de informații, ea implică o ascultare activă reciprocă iar cei doi soți devin pe rând emițători și receptori. Fenomenul ascultării nu este de fiecare dată ușor de aplicat deoarece de cele mai multe ori oamenii falimentează la acest capitol, pentru că nu înțeleg că a asculta

înseamnă mai mult decât auz, acesta servind doar ca prima treaptă a ascultării. Următoarele nivele nefiind altceva decât *înțelegerea, reținerea, analiza și sintetizarea* conținutului transmis de emițător. Comunicarea eficientă este cea care modelează relația dintre cei doi soți ajutând la eficientizarea relației, pe când comunicarea ineficientă duce la eșecul relaționării dintre cei doi parteneri, în acest context partenerii deja au frustrări din relațiile anterioare, acestea pot constitui blocaje în asigurarea unei comunicări eficiente și optime [7]. Blocajele/ dificultățile pot fi următoarele:

Gelozia. Capacitatea de a avea încredere în cineva este vitală, indiferent de cuază, fie că în relațiile de cuplu sau în relațiile sociale. Încrederea stă la baza orăărui tip de relaționare, cu atât mai mult a unei relații amoroase, în scopul bunei funcționări. Lipsa încrederii poate fi cauzată de unul dintre parteneri bănuindu-și jumătatea că are anumite secrete sau că nu se dedică suficient pentru a face lucrurile să meargă. În anumite situații apare și bănuiala unei eventuale aventuri extraconjugale, drept urmare iau naștere sentimentele de gelozie, aceasta fiind definită ca fiind: *un ansamblu de trăiri emoționale, gânduri și acțiuni care apar și se dezvoltă la etapa când o relație semnificativă este percepută ca fiind amenințată de un rival*. În cadrul familiei reconstituite, cel mai des, partenerii sunt geloși pe foștii parteneri care încă sunt prezenți în viața lor, fie că relaționează cu copiii, fie că nu pot accepta faptul că fosta soție sau fostul soț s-a recăsătorit. Gelozia este diferențiată de invidie deoarece prima implică posesiunea asupra unui lucru, persoane, pe când cea de a doua aplică doar dorința de a avea ce doar celălalt are. Gelozia presupune adesea și invidie, însă invers nu este posibil. Gelozia în doze mici poate avea efect pozitiv deoarece servește ca stimulator, în doze excesive aceasta poate deveni dorința de posesiune și de control, acest lucru poate distorsiona relația de cuplu [5].

Plictiseala și lipsa de împlinire. Aceste două fenomene vor produce adesea reacții negative din partea partenerului afectat. Această situație frecvent se poate regăsi în cazul soților care renunță la serviciu pentru a naște. Nimic nu poate fi mai rău pentru o relație decât apariția monotoniei, deseori din această cauză cei doi se vor simți prinși de lipsa satisfacției și împlinirii dorite din relația în care se află. Multe cupluri ajung să se destrame din cauza că ajung să conștientizeze că nu mai au nimic în comun și nimic nu au descoperit și împărțit pe perioada aflării lor în relația cu partenerul. Unica rezolvare a situației date poate fi ca cei doi parteneri să depună împreună un efort pentru a găsi lucruri care să le mențină interesul treaz [8].

- ***Diferența dintre obiective și valori.*** Atunci când cei doi parteneri sunt îndrăgostiți până la culmi, fie ignoră faptul că au obiective sau așteptări diferite în viață, fie le consideră mai puțin importante. Când obiectivele devin importante, apare și nevoia unei discuții în care se vor stabili prioritățile comune iar uneori compromisul va fi unica modalitate de continuare a relației. Valorile pot fi și ele motive de fracțiuni permanente, dacă nu sunt înțelese în mod corect. Este foarte important ca cuplul să identifice valorile și obiectivele comune, deoarece acestea le vor ajuta să își stabilească un drum comun în viață; Este indicat în acest sens, familia tânără reconstituită să renunțe la vechile valori din familia anterioară și să se axeze pe construirea și perpetuarea noilor valori, valabile pentru familia nou formată. Atunci, când partenerii reușesc să-și formeze propriul ethos familial [10], familia are viitor și conținut valoric.

Banii. Datorită accentuării independenței economice a femeiei și a atenției acordate carierei, cuplul modern este oarecum diferit din perspectiva dată față de cel tradițional. În lumea

contemporană în egală măsură atât bărbatul cât și femeia sunt răspunzători de partea financiară, ba mai mult decât atât există situații în care soțiile au un venit mult mai bune decât soții lor și aceasta în unele cazuri devine un real motiv de frustrare pentru un bărbat. Încă un motiv care duce la apariția situațiilor conflictuale este nivelul capacității de a fi cheltuitor. Jocurile de noroc care au ca rezultat cheltuirea banilor incorect și fără nici o rezoluție poate duce la divorț [9].

- ***Intervențiile unor membri din familiile partenerilor.*** Acestea pot contribui la apariția stării tensionate din cadrul cuplului sau favorizează apariția de timpuriu a fenomenelor disfuncționale, acest lucru fiind mai vizibil în cazul în care cei doi parteneri locuiesc împreună cu familia unuia dintre ei, sau în cazul reconstituirii failiale foștii parteneri pot împiedica mersul firesc al lucrurilor;
- ***Egoismul.*** Constituie un alt motiv ce contribuie la declanșarea discuției contradictorii, mai mult decât atât, persoana egoistă dacă refuză sau ignoră să recunoască că are această problemă, nu are loc transformarea și la un moment dat celălalt partener poate conștientiza ca este frustrat de așa tip de relație.
- ***Viciile.*** Acestea nu au milă de nimeni și pot distruge orice tip de relație și nici măcar dragostea nu o va putea interveni pentru a o putea salva. Dacă unul din parteneri începe să cheltuiască pe băutură mai mult decât este rezonabil, sau și mai grav întrebuițarea altor substanțe toxice cum ar fi substanțele narcotice, atunci este nevoie de o dialogare deschisă, lucrurile trebuie respectiv analizate la rece, însă adesea cei dependenți refuză să recunoască starea în care se află. Deși la început efectele unor astfel de vicii nu par chiar așa de grave, dependența

poate crește și în egală măsură banii cheltuiți pentru satisfacerea acesteea, iar în mod direct vor fi afectate și alte domenii ale vieții de cuplu. Una din principalele cauze care produc conflictele din cadrul cuplurilor este *modalitatea diferită în care gândesc cele două sexe*. Diferențele date le putem înțelege mai bine în momentul când suntem conștienți de diferența conceperii „gândirea femeiei ar fi de tipul emisferă cerebrală dreaptă, ea este mai intuitivă, mai subtilă, mai globală, mai relațională, la bărbat, gândirea se localizează la nivelul emisferei cerebrale stângi, zonă a rațiunii, a logicii și a abstractizării”. Cercetările indică că bărbații aplică în mod frecvent logica, asta în timp ce femeile se bazează mai mult pe intuiție. În majoritatea cazurilor când o femeie este rănită, deprimată sau furioasă, aceasta are nevoie de empatia bărbatului și nicidecum nu de o soluție din parte lui. Atunci când nervii le sunt întinși la maxim, bărbații pot avea nevoie de spațiu pentru a-și descărca sentimentele, fie se implică în diferite activități fie se relaxează cu prietenii nefiind obligatoriu să discute despre problemele ce îi frământă ci pur și simplu să se îndepărteze de problemele de acasă. Mulți din bărbați consideră lipsit de logică modul în care femeia abordează anumite situații încât au obiceiul să ridice din umeri și să aleagă părăsirea locului confruntării, refuzând orice discuție. O mare parte a conflictelor pot fie evitate prin cunoașterea caracterului altei persoane, prin înțelegerea profundă și aplicarea strategiilor sale de gândire și prin acceptarea lor fără a încerca să le schimbați prea mult [5].

Conturarea anumitor stiluri de viață familială sau tipuri de căsnicii este datorată modului specific în care interacționează structura familială cu realizarea funcțiilor ei, în funcție de

anumite criterii general-definitorii ale vieții de familie: coeziune, stabilitate, tensiune, conflictualitate, capacitate de adaptare, integrare și dezvoltare, acestea determinând totodată și climatul socioafectiv al interacțiunii maritale. Vom prezenta o tipologie maritală, care poate să sugereze persoanelor cointeresate unele strategii de comportare a partenerilor conjugali și în familiile reconstituite (propusă de I. F.Cuber):

- ***Tipul casniciei celor obișnuiți cu conflictele*** – prezența situațiilor conflictuale și puțin exteriorizate în fața prietenilor, vecinilor, rudelor, conflictul fiind oricând potențial și atmosfera de tensiune prezentă, de asemenea cuplul ajunge rar la disoluție, după trecerea crizei totul reintrând în normal;
- ***Tipul căsniciei devitalizate*** – sunt prezente relațiile de armonie, iubire și comunicare se devitalizează treptat, ajungând să contrasteze sensibil cu imaginea primelor ani, de asemenea partenerii petrec mai puțin timp împreună, relațiile intime devin mai puțin satisfăcătoare, interesele și activitățile sunt mai puțin împărțite, ceea ce îi mai poate lega pe parteneri este doar interesul comun pentru creșterea și educarea copiilor, pentru evoluția profesională a celuilalt lipsind participarea afectivă, astfel perechea treptat devine apatică, fără viață, un vid dureros, cu o stare de tensiune latentă, rareori ajungându-se la disoluție, partenerii complacându-se într-o atmosferă de indiferență;
- ***Tipul căsniciei pasiv – cordiale (binevoitoare)*** – are foarte multe în comun cu tipul căsniciei devitalizate, doar cu deosebirea că pasivitatea caracterizează de la început relația, aici lipsesc situațiile și stările tensionale și conflictuale, deși unii admit un reziduum de resentimente și frustrări subtile. Angajarea într-o

astfel de tip de căsnicie se face, în cele mai multe cazuri, deliberat: persoane cu interese ascunse care au ca scop altceva decât parteneritatea, care fie că nu vor, fie că nu pot să investească emoțional în relația bărbat–femeie, prin acestea se subânțelege independența personală;

- **Tipul căsniciei vitale** – are loc o relaționare empatică, autentică între parteneri, aceasta fiind esențială pentru viața lor, aici prezența partenerului este indispensabilă pentru sentimentele de satisfacție pe care le asigură acesta, satisfacția partenerilor acestui tip de cuplu este de a trăi unul pentru celălalt, neavând capacitatea de a simți pierderea propriei identități, astfel în anumite situații acestea pot apărea în poziții de rivalitate/competivitate, conflictualitate chiar, însă doar în momentul când apar dezacorduri pe problemele importante pentru ei și relația lor;
- **Tipul căsniciei bazate pe relație totală** – asemănător relației vitale, cu deosebirea că problemele importante ale vieții sunt repartizate, existând puține zone de tensiune, iar diferențele de opinie se pot rezolva uneori prin compromis, alteori prin cedarea unuia sau altuia dintre soți, problema centrală nefiind cine are *dreptate*, ci *cum poate fi rezolvată problema fără a strica relația?* [Apud. 1].

În concluzie, familia reconstituită a fost comparată cu familia conjugală, având în vedere următorii parametri: *structura, scopurile, sarcinile, tipul comunicării și relaționării, natura atașamentului din sistemul familial, calitatea îndeplinirii funcțiilor familiale, factorii care influențează adulții și copiii din exteriorul familiei etc..* Este evident că deseori structura familiei reconstituite diferă, dar scopurile familiilor sunt aceleași (creșterea și educarea copiilor, îmbunătățirea relațiilor, satisfacerea nevoilor de toate felurile ș.a.); însă experiențele anterioare ale membrilor

familiei sunt diferite și au o semnificație deosebită pentru fiecare persoană, dar principalul moment-cheie reprezintă de fapt dobândirea fericirii și a bunăstării personale și familiale. La fel, posibilitatea procreării este altfel abordată, mai ales unde există o discrepanță mare între stadiile ciclului vieții familiale parcurse de cei doi parteneri și un grup mai mare de frați vitregi. Dintre partenerii recăsătoriți, cei care nu au avut statutul de părinte până acum sunt mai interesați să procreze. De asemenea, sunt evidente similitudinile cu sistemul familiei conjugale în privința sarcinilor și funcțiilor familiei.

Desigur că acest model familial, cu o frecvență atât de mare în societatea contemporană, necesită o continuare și aprofundare a cercetărilor, o atenție deosebită din partea sociologilor, psihologilor, juriștilor, pedagogilor, asistenților sociali și ale altor categorii de specialiști.

Important, considerăm faptul ca persoanele adulte care au decis să se recăsătorească ar trebui să se documenteze, să analizeze obiectiv situația care a fost în familia precedentă, să se axeze pe autoevaluare și autoperfecționare, să nu se grăbească a lua decizii, să se consulte cu specialiștii din variate domenii, inclusiv cu cei ce se ocupă de planificarea familiei și consilierea, psihoterapia familiei.

Bibliografie

1. Carroll E., Carroll J. Terapie pentru cupluri. București: Niculescu, 2016. 288 p.
2. Cuznețov L. Filosofia practică a familiei. Chișinău: CEP USM, 2013. 328 p.
3. Cuznețov L. Tratat de educație pentru familie. Pedagogia familiei. Chișinău: CEP USM, 2008. 624 p.
4. Gottman J. M., S. Nan. Cele șapte principii ale unei căsnicii fericite. Ghid practic elaborat de cel mai renumit expert în relațiile de cuplu. Cluj Napoca: ASCR, 2016. 316 p.

5. Milcu Marius, *Psihologia relațiilor interpersonale: competiție și conflict*, Iași, Editura Polirom, 2005. 232 p.
6. Mitrofan I., Ciuperca C. *Psihologia vieții de cuplu. Între iluzie și realitate*. București: Sper, 2002. 490 p.
7. Segalen M. *Sociologia familiei*. Iași: Polirom, 2011. 440 p.
8. Stănciulescu E. *Sociologia educației familiale*, vol. I, Iași: Editura Polirom, 1997. 432 p.
9. Stănoiu, A. Voinea, M. *Sociologia familiei*. București. Tipografia Universității București, 1993.
10. Voinea M. *Familia contemporană. Mica enciclopedie*. București: Focus, 2005.